

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Præfatio Interpretis Ad Pastores Animarvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45964](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45964)

P R Æ F A T I O

INTERPRETIS AD PASTORES ANIMARVM.

Vestro, vestrarumque ovium bono, Virorum lectissimi, liber hic, postquam Italica, jam per aliquot annos, fatigavit praela, latine loqui doctus, in lucem prodit. Vestrum est, commissos greges pascere doctrina, pascere exemplis, pascere Sacramentis; si recte vestri muneris partes his paucis Angelicus Doctor complexus est. Postrema duo quomodo rite faciatis, tum alij multi, tum quem non post multos menses, si DEUS conatibus nostris adfuerit, hi ipsi typi excudent, liber ejusdem Authoris docebit. Prius illud, quomodo rectissime, & summo creditarum Animarum bono praestetis, ex hoc, quod in manibus est, triplici volumine praeclare discetis. At hoc denique, non deerunt, qui dicant, est actum agere: cum & alia, & ultimis maxime his lustris, optimorum Authorum praestantissima ex typographicis officinis, hujus etiam, qui istud obtrudit, Bibliopola, prodierint opera, quibus, quod hoc pollicetur, cumulatissime efficitur. Sunt ad manum Dissertationes, Sermones, Conciones in Dominicis, in festis Divis Caelicibus, & Sacros altissimis nostrae Religionis Mysterijs dies, magna eloquentia, suavi facundia, methode ad animos permovendos aptissima scriptae tam multae, tamque insignes, ut inopes propere nos copia faciat. His autem quid docetur aliud, quam Christiani hominis officium: quam, quid sequi ille, quid fugere debeat? Hoc ergo, & nihil aliud, cum liber iste polliceatur, an non, ut diximus, actum agit?

Audio haec; sed non probo, quod bona vestra venia fiat, Pastores optimi. Nam in primis, si tam multorum, tam multae lectissimae extant Conciones, & quos appellant, Discursus, quidni tam multos inter, his quoque locus sit? Non alia semper, etiam quos habetis, alij dicunt, sed aliter; & alius huic, alius alteri praeplicet: quidni & multos sit invenire, quoniam non omnes leguntur ab omnibus, qui omisso alijs hunc deligant, hujus doctrinam, hujus methodum amplectantur? Sicut post plurimos, qui Conciones ac Sermones in quadraginta verni Jejunij dies ediderant, haud pauci tamen inventi sunt, quibus nostri potissimum Pauli Sermones probarentur, eos lectitarent, inde Audientibus salutaria monita proferrent, torpentes animos vehementer excitarent: quidni sortem eandem Discursus isti sibi promittant; maxime ex quo Europa jam didi-

P R Æ F A T I O.

cit, qualem DEUS Paulum huic nostræ ætati indulserit? Plurimos utique, antequam Petri Cathedram ascenderet, nobilissimos Oratores audierat Innocentius XII. Sanctissimus Pontifex & Pastorum Pastor; non alium tamen ille, quàm Senem hunc nostrum, non uno certoquin ætatis provecæ incommodo laborantē, frustra que se excusare conatum, audire Apostolicis è rostris voluit: quidni eodē, quo Sapientissimus hic Monarcha, multi & iudicio, & gustu sint? Si Italis, qui fermè hebeti palato esse non solent, nec pingui Minervâ, aut obesis naribus, sic tamen liber iste placuit, ut plura, quod dicebam, inter eos præla fatigaret; an Germanorum, aut aliorum cis Appenninum, qui tamen peregrina fermè suis, & domi natis, præhabent, non idem erit sensus, non eadem æstimatio?

Sed missa ista facio, etsi procul dubio sufficiunt ad ea, quæ objecistis, refellenda. Istud edicite. Si tantum est eorum librorum, qui Christiani hominis totum officiū docent, quī sit, ut istud passim tam multi ignorent, tam pauci faciant? quī sit, ut cum nonnulli aliquos ex his Discursibus, vix dum latinè loqui doctis, legunt, confestim admirabundi exclameat: cur talia à nostris Concionatoribus non audimus? quī sit, ut quos his in partibus Ecclesiæ è gremio Hæresis abstraxit, errores suos, quàm vera multi è Nostris Dogmata, calleant accuratiùs, apparentibus rationū firmitatis stabilire nōrint solertiùs? An quia vos populum alloqui, superiore è loco vestros erudire negligitis? Esset id enim verò partem muneris vestri præstantissimam non implere: cuius ego vos sceleris arguerè nec volo, nec audeo: si quis uspiam talis esset, huic aurem non lentè vellicaret Paulus noster Parænesi, quam parti hujus operis tertiæ annexuit. Sed quod inter Italos non valde rarum est, in hoc Germani nostri, quæ est Sacrorum Magistratuum vigilantia, non sæpe delinquent. Ut autem hæc à noxâ plerisque purgare non est difficile, ita asserere, quod in materiæ delectu, tractandi methodo, eloquendi ratione, nunquam aut rarò peccent, esset operæ longè difficillimæ & nimis crebrâ experienciâ evidentè confutatum.

Istud faciliùs dixerim: multos non suâ voluntate, sed alieno ductu delinquere; dum non quos eligunt (hoc enim neque iudicio multi sunt, ut inter apta, inepta, aptè distinguant; neq; ita libris nonnulli abundant, ut delectui locus sit) sed in quos vel sorte non bonâ, vel aliorum imperito-

rum

P R Æ F A T I O.

rum indicio, inciderunt, Authoribus ad suas Conciones elaborandas utuntur, aut etiam eorum ferè verba Auditoribus adnumerant. Sunt autem, ut res loquitur, profectò non pauci, qui vera dicere non audent; necessaria vel non attingunt, vel obiter prætervolant; utilia rarò inculcant; salutaria ignavè omittunt: peregrina, curiosa, studiosè confectantur. Aut cum dicunt utilia, dicunt inutiliter; vel quia non ad captum audientium, vel quia aliena à loco, & gesticulatoria dicendi ratione, cachinnos, non lachrymas provocant audientium, & tum sibi belli, ac quolibet umbone digni Oratores videntur, cum effuso risu Tempora personant, & domus qui intererant, ferunt, unde in Circulis jocentur, & rideant, non unde meliores fiant. O erubescendam sacra pulpita profanantium fatuitatem! Quid interest inter mutos, & inter loquentes, quæ, & quomodo non oportet? quid inter nullum ministrantes pabulum, & inter præbentes nihil profuturum? Sanè utroque modo fame pereunt, quibus frangere panem sacros Pastores decet. Quàm multis ad ravim declamantibus occidit illud Bilbilitani posset? *si sudare aliter non potes, est aliud*: aut illud Sapientis, (a) *Quid prodest illis, nisi labor?*

O Pastores Animarum! qui voluit & iussit, ut ad commissos curæ vestræ greges concionabundi diceretis, idem iussit, ut quæ, & quomodo dicenda sunt, dicereis: nec enim aliàs, qui unicè spectatur, obtineretur finis, & ad dicendum tantum fallendi temporis, populique oblectandi causâ, non Tempora, non sacra Pulpita, sed Theatra constructa sunt. Illuc ergo amandate, qui ridere malunt, quàm flere; potiùs jocos & ineptias audire, quàm ad seriam de admissis poenitentiam excitari; discere noxia, quàm profutura. Vos autem (ita per salutem & vestram, & vestræ curæ creditarum ovium oro atque obtestor) audientibus proponite vera sine furo, necessaria diligenter & enucleatè; salutaria piè & suaviter; omnia tam graviter & modestè, ut nemo non agnoscat, vos tractare verbum Dei. Hoc autem (meam obliquo fidem) certò assequemini, si ducem & Magistrum Paulum hunc secuti, & quæ, & quo modo ipse hoc in volumine tractat, tractare non piguerit. Et quamquàm graviter ille ac seriò, ut res postulat, dicit omnia, non tamen suis dictioni deest lepos, non ea desiderantur, quæ ad libenter audiendum suæ salutis cupidos alliciant, & san-

(a) Eccli. 34. 28.

P R Æ F A T I O.

Etè piéque oblectent. Invenietis híc similitudines & multas, & ad rem propositam explicandam appositisimas; quarú proprium est non explicare tantum obscura, sed etiam audientes oblectare. Invenietis exempla, quæ vel invitos, quo vultis, trahant: ut eorum vis & jucunditas est planè singularis. Neque Authoris stylus tam aut inamœnus, aut asper est, ut offendere quemquam possit; etsi redundantibus ornamentis, & res tam sacras dehonestantibus pigmentis abstinet, rudiorú etiam captui se se studiosè accommodans. Ea autem tractat, quæ si vestri noverint omnia, nihil atique ignoraturi sunt eorum, quæ vel necessaria sint, vel profutura. Unde sine anxîa, multa aliundè conquirendi, sollicitudine, vestro Pastorum officio satis omnino facietis, si hoc, quod isto libro subministratur, vestras tam caras Deo, & tanto emptas pretio oves, pabulo sedulo pascere non omiseritis; vel eo singula ordine proponendo, quo ipse proponit; vel quem temporum dierumque, quibus dicendû est, ratio vobis dixerit.

Atqui hoc ipsum est, dicet non nemo, quod in hoc Authore desidero; quod ille non in Dominicos, non in festos Sanctis Cælitibus dies Discursus suos partiatur. Si proinde horum dierum aliquo dicendum fuerit, unde demum hinc promam, quod tempori, quod ejus diei Evangelicæ historiæ, aut parabolæ accommodatum sit? Næ iste, qui sic arguit, rudis est artis concionandi, & in rem suam vertendi, quæ alios in fines videntur esse destinata. Hoc ut re ipsa demonstrarem, Dominicâ diem accipio, post quam ista scribo, éstque illa, quam Septuagesimam Ecclesia appellat, quâque ex Evangelico codice legi jubet Parabolam de vocatis in Vineam, & mercedè æqualem post tempus laboris inæquale accipientibus. Nihilne hoc in volumine, quod hunc in diem quadret? Quid ergo? An non eorú verborum occasione: *quid híc statis totâ die otiosi?* otij damna & mala proponere licebit? hæc autem quæ sint, pluribus hujus voluminis locis, in Indice verbo *Otium*, nullo negotio invenire licebit. An non occasione eorú, quæ de industriâ hujus patris familias, primo mane exeuntis ad conducendos Operarios in vineâ suâ, dicuntur, rectè differetur de negligentia, quâ multi res Animæ curant, cum tam naviter negotijs rerum caducarum intendunt? Quærat proinde in Indice verbû *Anima*, & mox indicabitur locus, quo de dolendâ hâc focordia agitur. Aut cum tã multi, in foro & ipsi stantes, conducti tamè non fuerint, an malè de numero parvo Electorú,

ma-

P R Æ F A T I O.

maiore autem Reproborum agetur? an de Gloriae caelestis magnitudine, quae patet saepe tempore laborantibus in praemium datur, afferre, quae hoc libro dicuntur, non licebit? Percurrat proin solas Discursuum, qui singulis libris continentur, tabulas, qui volet nunquam sibi deesse, quod aptum sit tempori, volvat, & revolvat saepius, toti operi adjunctos Indices, & si tardus non est, nunquam desiderabit, quod appositè ad rem tempusque proferat.

Etsi proinde vituperari haud quaquam posset, qui, in pagis maximè, eo omnia ordine diceret, quo hoc volumine disceptantur, qui tamen, vel suo, vel aliorum levando fastidio, moribus hodiernis servire maluerit, videat quàm de virtute, vel vitio agatur in ejus diei Evangelio, & tum ex libro nostro depromat, quod ad rem aptum, si tantillum ipsum sibi fecerit familiarem, certò certius inveniet. Experto credant: cum essem subinde alicubi, ubi alij libri non aderant, quàm hic, quem mecum detuleram, nunquam tamen defuit, quod etiam curioso auditori satisfaceret. Et verò ut vel minus peritos, vel pluribus occupatos hoc quaerendi labore levarem, Tabulas ipse concinnavi, quae quid quovis die ac tempore aptè proponi possit, velut intento digito demonstrant. Has qui consulere volet, ad operis calcem reperiet.

Sed Italus est Author, & ad eos scribit, qui vitijs laborant, quibus Germani non assuevere. Rectius igitur Germanis utemur, qui suorum Gentilium mores ut norunt familiarius, ita ijs medentur certius. Aliàs pro-num esset contingere, tam non ad rem, & ad audientium utilitatem multa proferri, quàm ridiculè nonnemo rusticanis mulierculis vestium luxum, & illa, voluerumne magis, an hominum retia ac laqueos? quibus hodie nobiliores feminae capiti impositis superbiunt, multis severè exprobravit. Non diffiteor, esse nonnulla, quae illis, quos Author alloquitur, propè solis aptè proponantur, & exaggerentur: prudens tamen quilibet his facile abstinere, aut ea sic moderabitur, ne frustra & abs re ad suos dicta videantur. Omnes tandem Nationes suos patiuntur peculiare manes: aliqui tamen, & plerique quidem, omnes vexant & singulas; etsi plus minusve: certè non alia Itali, alia Germani peccata Catecheticis suis in libris capitalia enumerant; nec virtutes, his oppositas, diversas. Non erit igitur sapienti difficile, videre quid, quibus serviat: qui autem tam nullo est iudicio, ut apta ab ineptis discernere nesciat, nae illi omnium Autho-

Autho-

P R Æ F A T I O.

Authorum tractatione abstinendum erit; quia nullus est, qui habeat, quæ omnibus, & ubique sint idonea. Pueris ista non scribuntur, sed viris, quorum maturior ætas ac iudicium eos tam faciliè in rerum defectu errare non sinat. Ad hoc autem quid reponam, quòd longiores hujus operis Dissertationes sint, quàm quæ unius integræ, ne dicam dimidiatæ horæ spatio absolvi possint? Quæ, quæso, lex jubet totas recitare? an fortè dividere illas non licet, tanquam impartibiles? Author ipse nunc duas, nunc tres in partes secat: quidni nunc hanc, nunc illam proferre concessum sit, si omnes eloqui temporis præscriptum spatium, aut patientia audientium non permittat? Et verò hoc ipsum cunctis suadeo, ne totos uno, eodémque tempore Discursus, sed nunc hanc, nunc illam singulorum partem; nunc hæc, nunc illa rationum momenta, quibus proposita materia, aut assertio stabilitur, in medium afferant; ut unâ eadémque operâ & suorum fastidium caveant, & sibi alias in occasiones aliquid servent; atque ita diutiùs hoc libro utantur, donec velut in orbem redeuntes, jam pridem auditorum memoriam obliviosis refricent.

Ceterùm cùm in hac secunda editione id mihi esset propositum, ut Opus totum sibi quàm simillimum, & eodem scilicet calamo latinè redditum prodiret, id tamen & librū hunc à D. Bibliopola importunè propè dixerim exigentium aviditas, & occupationes meæ multæ simul ac molestæ non permiserunt. Multa tamen aliter reddidi, multa ad Italici Exemplaris fidem emendavi; ut ad eò liber hic modò se ipso non paulò melior prodeat; suo etiã tempore, si ita res poscere videbitur, totum se uno vultu, & similibus planè lineamentis legentium oculis oblaturus. Interim hanc etiã meam opellam boni consulite, & alia Authoris nostrī opera à me latinè reddenda expectate. Ut autem vos non lateat, quis qualisque Author hic noster fuerit, en Epistolam, ab Arcanorum ejus conscio, & Expeditionum sacrarū socio individuo mox à tanti Viri morte scriptam. Hujus enim Lectione spero fore, ut Operis hujus æstimatio in vobis & pretium crescat; cùm visuri sitis, non contentum Paulum nostrum, præclarè dicere & scribere, strenuè etiã fecisse, quod Major DEI gloria ab eo postulare videbatur. Quod studium utinam DEVS in me perinde ac vobis sic deinceps accendat, ut aliud planè spectamus nihil, & sanctis his DEI Gloriæ p̄ omovendæ conatibus immortiamur. Sic precatur omnium vestrū minimus in Christo servus

M.R.S.J.